

Előfizetési ár:

Egész évre	4 K.
Fél évre	2 K.
Negyed évre	1 K.
Egyes szám	20 f.

AZ ERDŐ

Hirdetések

egy hasábos garmondszedés milliméter soronként 10 fillérrel, táblázatos ér garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélteres egységárral számított. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknek az álláskezeslet és kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Szerkeszti:

BALOGH ERNŐ
m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szét-küldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

Fiatalok gondozása hegyes vidéken. (Bészler Kálmán.)
Az erdősítési munkálatok vezetéséről. (Durugy József.)
Az erdőaltiszt védkerületi teendői. (Tomasovszky Imre.)
Az erdőőrök cselédi mivoltáról és cselédadójáról. (Balogh Ernő.)
Vadászati reformtörvények Németországban. (Dr. Kukuljević József.)
Gazdasági tanácsadó: Baromfikeltető gépek. — A paizsetvetek kártételei. — A burgonya czélszerű eltartása.
Különfélék: Nedves talajt kedvelő tobozások. — Nyugdíjbiztosítás. — Fürdőkezdmény. — Jutalmazás. — Az emberek színe. — Ruhák keményítése. — A szédülés magyarázata. — Időjelzés.
Változások az erdészeti szolgálat köréből.
Szerkesztői üzenetek.
Tárca. Az erdőben. (V. S.)

Fiatalok gondozása hegyes vidéken.

Írta Bészler Kálmán, m. kir. főerdőmérnök.

A felvidéken telepített fiatalok során végig tekintve, nem is kell nagyon messze a multba visszamennünk, hogy azt a régi módszert lássuk, a hol a kezelés, az ültetéssel befejezettnek tekintette az erdőmivvelés feladatát.

Ma már azonban nemcsak szakfolyóirataink hasábjain, de a gyakorlatban is örömmel tapasztaljuk, hogy a kezelés nem elégszik meg a csemeték földbe tételével, de figyelemmel kíséri azoknak további sorsát is.

Nem is lehet ez egy valódi kezelőnél másként; mert ugyan melyiknek nem fáj a szíve, látván tavasszal azt az ezer meg ezer szegény kis csemetét, melyet az epilobium, szeder, málna és a többi haszontalan jövevény a hó segítségével a földre nyom és tönkretesz, s ha nem is öli meg épen egészen, de három-négy éven keresztül a földre görbitve kínozza, elveszi előle a napfényt, esőt s végül is szükségessé teszi a drága és eredményeiben mind kevesebb sikerrel biztató póttültetést.

Ha tárgyilagosan és igazságosan gondolkozunk, nem lehet elődeinket egészen elítélnünk azért, hogy már régen el nem kezdték a fiatalosoknak ideje korán való felszabeditását és gondozását, mert a régi hátralékokkal felszaporodott nagy területű ültetések gondozása, a csekély anyagi eszközök mellett csaknem lehetetlen volt.

Ma már azonban tapasztalatból tudjuk, hogy ha nagy is az áldozat, a fiatalok gondozása egyáltalán nem rossz befektetés, mert az ismétlések, pótlások elmaradása bőven kárpótolja a nagyobb kiadást is.

A hol pedig az anyagiak is rendelkezésre állanak, bűn volna azt fel nem használni akkor, midőn a fiatalosoknak ideje korán való gondozása nem is olyan túl nagy pénzüsszeget követel s az is megtérül a gyorsabb növekvés és a későbbi gondozás kevesebb költsége révén.

Gyakorlatból beszélek s így nyugodtan állíthatom, hogy közepes viszonyok között egy hold két éves ültetés tavaszi felszabeditásához elég 3—4 korona.

Mert mi itt a teendő? Csak az, hogy egy felügyelő (az ültetés nagyságához arányló munkaerővel, de legczélszerűbben) 4—6 munkással végig megy a fiataloson és erős sarlóval a lenyomott csemetét felszabeditja. Különösen szükséges ez csalán és lapuval benőtt helyeken és pedig rögtön a hó elolvadása után vagyis addig, a míg a lapu alatt hóleben fekvő csemete meg nem penészedett, mert ezután már hiába való ez a munka, mivel a csemete tüi kezdenek barnulni, lehullanak s a csemete elpusztul.

Nagyobb költségbe kerül ugyan, de egyúttal sokkal nagyobb eredmény is érhető el az őszi felszabeditással.

Nagyobb a költség azért, mert ősszel sem a munkás, sem a felügyelő nem tudja biztosan megállapítani, hogy a csemetét környező gyomok közül melyik fog a csemetére feküdni s így felesleges munkát is végez, de hasznosabb azért, mert nemcsak az esetleg lenyomott csemete lesz felszabeditva, hanem egyáltalán az elnyomás veszélye lesz elhárítva.

Ez a munka (közepes viszonyokat véve figyelembe) 5—6 napszámot igényel holdanként.

Itt sem jó sok munkást együtt alkalmazni, mert ez a munka nagy felügyeletet igényel, nemcsak azért, mert a munkás kellő felügyelet nélkül vele született lustaságánál fogva kevesebbet dolgozik, de rosszul is dolgozik s ezzel a munka kellő eredményét teszi képtessé.

Legjobb 12—14 emberes csoportokban dolgozni s egy ilyen csoporthoz két felügyelőt alkalmazni. Ilyen beosztás mellett meglehet követelni, hogy a felügyelő minden egyes felszabeditott csemetét lásson és az eset-

leges hibákért felelősségre vonható, s nem védheti magát azzal, hogy nem volt ideje mindenütt ott lenni.

Ennél a munkánál elegendő azt az utasítást adni, hogy minden csemete egy méter körzetben körülakartandó, mert a két éves gyomok magassága alig nagyobb az egy méternél s így a csemete az elnyomás veszélyétől meg lesz védve.

A hol a fiatalosokban csak epilobium, sás, szeder, málna s bodza van, ott elég ha a munkás erős sárlóval van felszerelve, mert ezeket a jó sárló elvágja s így a munka gyorsan megy vele.

Másként kell azonban ott eljárni, a hol gyomfák is fordulnak elő.

Rendszeresen kitakarított vágásterületeken két év alatt nem igen verődik fel más, mint a kecskefűz, mogyoró; de úgy ezeket, mint a többi lombfák vékonyabb hajtását elnyesi az erős sárló; ha azonban már vastagabb fapóldányok is fordulnak elő a területen, úgy kénytelenek vagyunk kaczort a munkás kezébe adni; ez esetben a munka valamivel drágább.

Az őszi felszabadítás ideje október vége, november eleje, mert ebben az időben a nép nyári munkája belevén fejezve, rendszeren olcsó pénzen elég munkaerő áll rendelkezésre.

Érre a munkára különben nem nehéz munkást kapni, mert tiszta s könnyű munka lévén, nagyobb gyermekek, leányok és asszonyok is szívesen s örömmel vállalkoznak rá.

Milyen szép tér nyílik itt arra, hogy az altisztek kimutassák a csemetenevelés iránti érzéküket és tehetőségüket! Hiszen minden ültetés kinézése változik a talaj hajlása, meredeksége, kövérsége, vízenyőssége stb.

szerint. A kövér helyeken több lévén a gyom, nagyobb a munka; másutt, a hol a talaj köves csak át kell haladni.

A vastag, de nem magas növésű gyomot nem kell bántani, mert nem árt. A munkás figyelme ilyenekre ki nem terjed, pedig ettől függ a munka olcsósága vagy drágasága.

Itt látszik aztán meg az altiszt vagy felügyelő ügyes, körültekintő vezetése, mert ha belátás nélkül mindent lekaszaboltat, a munka drága; ha pedig túlhajtott takarékoságból siettetni a munkát, és a csemetére káros gyomot is állva hagyja, akkor veszélyeztetni a munka eredményét.

Azt hiszem, hogy ha egy ültetésben 10 éves koráig tehetségünk és időnk szerint két-három ilyen felszabadítást végezzünk: (rendes jó ültetést feltételezve) a 10-ik évben legalább 50 %-os ültetésben fogunk gyönyörködni, a mi pedig a holdankénti 2500 drbos ültetés mellett teljesen kielégítő.

Nem merném azonban a gyomos fiatalosoknak legeltetés által való felszabadítását ajánlani.

Nemrégiben olvastam az egyik szaklapban, hogy egy kollégánk, begyomosodott vágásban nagyobb csapat juh legeltetése után egyetlen kitaposott csemetét sem látott. Azt hiszem, hogyha pápaszemet tett volna, másként látta volna a dolgot; nekem épen ellenkező tapasztalatom van, mert a nagy, füves, gyomos vágásban a juh nem széled el, hanem egymás után megy és ezen a csapáson aztán elpusztít mindent, míg a vágás többi részén állva marad a gyom; vagyis a cél nincs elérve.

Nagynevű erdőgazdáink nem ok nélkül feszítették meg minden erejüket, hogy a szertelen legeltetés okozta károkat kiküszöböljék s most, mikor fáradságukat siker

TÁRCZA.

Az erdőben.

— Henry Lavedan elbeszélése. —

Éj volt, sötét éj, s az ég fekete, mint egy barátcsuha, mikor Laine abbé a roussy-i keresztútnál a Solinèresbe vezető útra fordult be, mely majdnem szakadatlan az orleansi erdőn vitt keresztül.

Ebben a pillanatban Holofernes — ez volt a taligát húzó kis csacsi neve, melyen az abbé ült — úgy tett, mintha meg akarna állni.

A szekérből jövő atyai jósággal hangzó nógatásokra az állat újra fölvetette apró ügető lépteit, miközben füleit megrázta (a mit fényes nappal világosan lehetett volna látni).

Ebben a trappban — ebben az istenfélő trappban, a mint a gonosz nyelvek azon a helyen gúnyosan szokták néha mondani — Holofernes képes volt nagy távolságokat hagyni maga mögött. Kis hegyes patkói órákig dolgoztak szünetlen. Erős és egyúttal engedelmes volt, mint olyan csacsik, a melyeket nem vernek, gazdája még sohasem éreztette vele az ostort, egyszerűen azért,

mert nem volt neki, s beérte egy jó szóval, vagy a gyepelő szelid megrángatásával, ha akaratát érthetőleg akarta kifejezni. Ezen este azonban, egy fülledt, viharterhes, csillagtalán és holdvilág nélküli juniusi estén, az abbé szerette volna csacsijának, költőileg szólva, a «szél szárnyait» kölcsönözni, mert lomhának találta s folyvást biztatva ösztökölte, mivel mérföldnyi út állt előtte, s bár már több mint egy órája volt úton, az útnak még felét sem tette meg.

Lespris, a chauvigny-i küldöncz (e helyen működött ugyanis Laine abbé már tíz éve mint lelkipásztor), ez este jött meg heti útjából s este kilencz óra tájban hírül hozta a lelkésznek, hogy Doradouxné, a vasuti pályaoőr felesége, aligha fogja túlélni az éjszakát. No igen, és hogy nagyon fájna neki, ha meghalna, mielőtt bűnei alól feloldoztatott s az utolsó kenetet fölvetne volna.

Laine abbé tüstént felöltözött és Holofernes, a ki egyébiránt szokva volt éjjeli pihenése ama megzavarásaihoz, melyeket neki a halotti szentségek okoztak, legszébb álmait volt kénytelen megszakítani.

Miután a taligába befogtak, az abbé egyenesen a templomba ment s szinte tapogatózva egy gyertya világa mellett, magához vette a tarkára festett oltárszekrényből

koronázta, nem szabad nekünk merő próbálkozásból kockáztatni azt a nagy eredményt, hogy a már köz-tudatba is átment káros legeltetést újra bevezessük. Szinte hallom, hogy a felelet erre az, hogy nem is a szertelen legeltetést ajánlotta az illető. Igen, de hol a határ? Hol van az a kezelő, a ki felelősséget merne vállalni azért a roszakaratú juhászért, a kinek nincs mit kockáztatnia? Hol van az a védszemélyzet, a melyik meggyőzné a mindennapos ellenőrzést; ha pedig ezt megtenni nem tudjuk, úgy ismét a régi slendrián-sághoz tértünk vissza.

A marhával való legeltetésről, — hegyes vidékről szólván, — nem irok semmit, mert ezt jó lélekkel nemcsak erdészember, de laikus sem ajánlhatja.

Egyszerű, közismert dolgok ezek, de azért nem hiszem, hogy felesleges munkát végeztem, mert úgy tapasztaltam, hogy sokan épen a költségeket nagyobbaknak gondolván, nem mertek a csemeték felszabadításához hozzáfogni, pedig körültekintő munka mellett nem is kerül az olyan sokba.

Probatum est!

Az erdősítési munkálatok vezetéséről.

Nem az erdőnevelés módjáról óhajtok megemlékezni, mert azt Kolozs József főerdőmérnök úr e lapok múlt évi 10. számában oly nagy tudással és magas szakértelemmel írta meg, hogy annak követése minden havasi altisztnek hasznára válhatik, hanem a munka rendjét és vezetését kívánom szerény tapasztalataim alapján ismertetni, hogy ezáltal minél több fölösleges kiadást és időt takarítsunk meg.

A munkásoknak jó bánásmód és szakszerű kioktatás mellett igyekezzünk kedvet adni arra, hogy bármikor és bármilyen munkára kaphatók legyenek, hogy ne kelljen mindig új, tapasztalatlan egyének kioktatásával a munkát megdrágítani.

A munka megkezdését megelőzőleg a munkások toborzására kiküldött altiszt hirdesse ki a községekben az engedélyezett napszámberék minimumát, a maximumát azonban ne, hogy abban az esetben, ha a legkisebb napszámberért nem hajlandók a munkások munkába állani, lehessen velük alkudozni, vagy egyes ügyesebb, szorgalmasabb munkásnak esetleg valamivel többet ígérni.

A szerszámokat a munkás saját kezébe kell átadni s ezekről nyilvántartást vezetni.

A munkába való beállítás alkalmával minden munkafelügyelő a maga 20 emberét a lehető leggyorsabban ossza be egymástól a kellő távolságra úgy, hogy egy pásztában, a hol esetleg 200—300 ember is dolgozik, a munka megkezdése ne egy óra múlva, hanem 8—10 percz alatt történjen meg.

A pászta vitelénél a szerint a mint az erdősítendő terület tisztább vagy sok benne a galy és hulladékfa, a munkások hol szétválnak, hol pedig az akadályok miatt összebb szorúlnak. Ilyenkor az altisztek többnyire jobbra vagy balra huzódást vezényelnek, mire a munkások nagy nehezen megindulnak a kijelölt irány felé, a minék többnyire az az eredménye, hogy még jobban összegabalyódnak úgy, hogy a felügyelőknek nagy fáradságába kerül, míg újra rendbe hozzák a pásztát. Ha ez csak félórát is vett igénybe, ez a félóra idővesztéség 300 munkásnál 15 napszámber kárt jelent.

a szentelt ostyát s mindazt, a mire szüksége volt, hogy a szent úrvacsorát feladja.

Ebben a késő éjjeli órában, negyed tizkor, a faluban minden gyermek aludt már. S bár Lacabasse, a sekrestyés állhatatosan ajánlkozott, hogy elkiséri a papot s viszi utána a szentelt olajat és segít neki tisztjében; a lelkész nem akarta elfogadni Lacabasse ajánlkozását, a ki már hetvenegy év terhét viselte hátán s a sekrestyés minden rábeszélése és cselédje sötét előérzetei dacára megmaradt a mellett, hogy egyedül megy Doradoux asszonyhoz s azt mondta, hogy semmi veszély nem fenyegeti, mert az orleansi erdőnek nincs rossz híre.

Hát a jó Isten? Nincs az vele az úton? Tehát nincs mitől tartani. Szorosan maga mellé tette az összehajtott miseingbe gondosan becsomagolt bádogdobozt, melyben a szentelt ostya volt, s kezébe fogva a gyeplőt, halk ima mormolása közt neki indult az éjszakának. Sokszor felkiáltott egy-egy miatyánk közben: «gyí!». Egy lámpás, melyet elindulásnál sebtiben tüzött ki a taliga egyik rúdjára, ép annyira vetette fényét, hogy megakadályozza, nehogy az abbé az út mentén kétfelől végigvonuló árokba dőljön. Némely pillanatban azt gondolta a lelkész, hogy e nélkül a világosság nélkül már régóta az árokban heverne, olyan nagy volt a sötétség.

Éppen a Loup Pendu-i (Akasztott farkas) bozótost hagyta maga mögött, a mikor háta mögött az út baloldalán lépések nesztét vélte hallani.

E pillanatban Holofernes egyszerre megállt.

Az abbé, a ki teljes életében egyébre se gondolt, mint a halálra, nem ismerte a félelmet s Hamlettel együtt (a kit különben nem ismert) azt szokta mondani, hogy a Mindenható akarata nélkül egy veréb sem esik le a fáról, ellenben saját bűneinket tekintette legrettenetesebb gyilkosainknak a földön s gyarlóságunkat a legnagyobb veszedelemnek. Tehát a legkevésbé sem ijedt meg s nyugodtan kérdezte:

— Van valaki ott?

— Van, — felelt egy férfihang a sötétből.

— Bizonyosan eltévesztette az utat? — kérdezte a lelkész tovább.

— Igen, és Thiezy felé igyekszem, — szólt a hang.

— Akkor hát szálljon fel gyorsan, én is oda megyek.

Néhány pillanat telt el, aztán a taliga nyikorgott s megindult a felkapaszkodottnak súlyos terhe alatt, az abbé pedig érezte, hogy az ember egészen melléje telepedett.

Miután ez elfoglalta helyét, az abbé, a mennyire a sötétség engedte, természetesen csak homályosan, szem-

Tapasztalatom szerint ilyenkor célszerűbb az egyes csoportokat nem bolygatni, hanem onnan, a hol a munkások az akadályok miatt összeszorultak s így igen sűrűn ültetnének, egy-két munkást elvonni és olyan helyre beosztani, a hol a munkások ritkábban állanak vagy a hol azt a pászta kiegészítése megkívánja. Ez alig okoz számbavehető idővesztést.

A munkások állandó oktatásával egyrészt alkalmas embereket nevelünk önmagunknak, másrészt elérjük azt, hogy a tanultakat saját gazdaságukban is felhasználják.

A munkásokkal jól bánjon az erdőaltiszt. Adja meg nekik az előirt pihenési időt s ne zaklassa őket ok nélkül.

Durugy József,
m. kir. erdőaltiszt.

Az erdőaltiszt védkerületi teendői.

Irta: Tomasovszky Imre, m. kir. erdőmérnök.

(Folytatás.)

Az erdővédelmi szolgálat legfontosabb teendőinek egyike tehát az erdőkáros rovaroknak szemmel tartása.

Ezért szolgálat közben kísérjük éber szemmel az erdőállomány külsejét s ha fonnyadni, száradni kezdő tüneteket, avagy kisebbszerű sebeket, kéreghullást, vagy a tűk, vagy a lombzat sárgulását vagy falisztet vesztünk észre egyik-másik fán, vizsgáljuk meg annak okát s ha a baj eredetét nem sikerülne megállapítani, vegyünk belőle vizsgálati anyagot s tegyünk jelentést. Járjunk tehát nyílt szemekkel az erdőn. Igaz, hogy az ilyen módon való vizsgálatokhoz és kutatásokhoz bizonyos fokú gyakorlat kell, de a lelkiismeretes erdőaltiszt azt hamar elsajátítja, vagy megszerzi.

Az erdőkáros rovarok ismertetése közleményünk keretén kívül esvén, itt csak arról lesz szó, hogyan kell az erdőkáros rovarok jelenlétét, s az általuk okozott károkat megállapítani? s mi a teendő akkor, ha nagyobb mérvű rovarkárt találunk?

Az erdőkáros rovarok egy része a fenyvesek fáját s leveleit rontja, másik része pedig a fenyőfák és lomblevelű fák gyökereit rágja s végül vannak olyanok is, melyek csak a lomblevelűek fáját, avagy leveleit pusztítják. Ebből önként következik, hogy az erdőkáros rovarokat, illetve az általuk okozott károkat a fájknak (esetleg cserjéknek) gyökerén, törzsén és levelein találjuk meg. Ha valamely erdőkáros rovar által beteggé, synylódóvé tett faegyedet megvizsgálunk, azon nemcsak a rovar károsítási munkáját észlelhetjük, hanem esetleg magára a rovarra is ráakadhatunk. Az alábbi kérdőpontok* szolgáljanak útmutatásul arra nézve, hogy miként kell az erdőkáros rovarok ügyében a megfigyeléseket eszközölni és ennek alapján a szükséges jelentést megtenni.

1. Miféle rovar okozza a kárt (bogár, hernyó, kukac stb.)?

2. Miféle fát vagy cserjét s annak melyik részét rongálja a kártékony rovar?

3. Hol, mikor és minő időben lépett fel a baj?

4. Mekkora nagyságú területen vehető észre a károsítás?

5. Körülbelül hány százalék veszteséget okozott vagy fog előreláthatólag okozni a csemetekertben vagy fa-termésben?

* Ezek a kérdőpontok a m. kir. földművelési miniszter úr 1902. évi 5477. sz. körrendeletéből vették. Szerző.

ügyre vette a férfi arcvonásait. Egy munkás volt, egy férfi a népből, arcán az elszántság és konokság kifejezésével. A férfi szintén az abbéra szegezte merev, kemény tekintetét.

— Ni-ni, — jegyezte meg, — maga pap? No hajtson!

Kiköpött, s a kis szekér tovább gurult. Egy-két pillanattig mindketten hallgattak. Végre megszólalt az abbé:

— Nem jó idő erdei sétára.

— Bizony nem. Nem is szólva arról, hogy nem tanácsos...

— Miért, barátom?

— Az útonállók miatt. Vagy nem hisz az útonállókban?

— Nem nagyon. De azért vannak; elég szomorú, de vannak, a kik...

Ismét csendesség lőn.

— Nem éppen mintha kíváncsi volnék, de hova megy, tisztelendő úr, ebben a késő időben, a helyett, hogy aludnék? — kérdezte az ember.

— Egy haldoklónak viszem az utolsó vigasztalást.

— Mindjárt gondoltam. S messze van az a haldokló?

— Valamivel innen Thiezy-n. A pályafelügyelő, Doradoux asszony. Ismeri?

— Nem.

— Tán nem idevaló?

— Nem.

— Nem is a környékről?

— Nem.

— Csak átutazóban?

— Úgy van, tisztelendő úr, átutazóban.

Elhallgattak. Éppen jobbról hagyták el a ballaudes-i tavat, melyet ugyan nem lehetett látni, de melynek fekvését a lelkész, ki az erdő minden zege-zugát ismerte, jól tudta s a chilleurs-i útra jutottak, hol a nehezen lihegő csacsi lépésbe ment át, a midőn az idegen hihetetlen gyorsasággal és vadsággal a papra vetette magát s a támasz nélküli fapadról, melyen ült, hátulról a szekérfenekre lökte, a hol leteperete.

Árnyéka sem volt semmi küzdelemnek, az aggastyán nem kiáltott, nem szólt egy szót sem. Csak rövid, siket zuhanás hallszott a sötétségben, alig topogtak a lábak is a deszkán. S aztán semmi több, csak a bevégzett cselekedet, az elkövetett bűn szörnyű némasága, csönd, a mely mintha megbánást érezne. A támadó, késével fegyverkezve, még nem sujtott az áldozatára, legyűrve tartotta térde alatt, karját fölemelve a gonosz tetre, de még habozott megölni a tehetetlent, ki őt éjnek idején gyanutlanul szedte föl az útról.

6. Minek tulajdonítják ott a kártékony rovarnak nagymérvű jelentkezését (rendellenes időjárás, használati vagy művelésmód)?

7. Történt-e eddig már valami a baj leküzdésére vagy csökkentésére? ha igen, minő módon és eredménynyel? Meg volt-e akadályozva az erdei legeltetés?

8. Észlelték-e ott a kártékony rovar máskor is? ha igen, mikor? mekkora volt az akkor okozott kár? mit tettek ellene és minő eredménynyel?

9. Ismeri-e ott a nép az illető kártékony rovar? és miféle néven?

10. Egyéb észrevételek.

Igen czélszerű, sőt kívánatos is, a kártékony rovarból több darabot gyűjteni. A lepkéket és hernyókat, valamint a bogarakat is kis dobozban akként kell elhelyezni, hogy később is felismerhetők s meghatározhatók legyenek. A megrongált gyökér, ág és kéregből is több jellegzetes és a kárt szembetűnően mutató darabka gyűjtendő s gondosan becsomagolva, vagy az írásbeli jelentéshez csatolandó, vagy szóbeli jelentéstételkor átadandó.

Minthogy nagyobb védkerülettel bíró erdőaltisztek másnemű elfoglaltságuk miatt védkerületeiket egészében gyakrabban nem járhatják be, ajánlatos, hogy portyázásaik közben a védkerület magasabban fekvő és a völgyekre kilátást nyújtó gerinceiről, hegycsúcsairól — esetleg távesővel — gondosan vizsgálják meg az erdőállományok színezetét s ha valahol sárgulni, vörösödni kezdő, gyanús foltokat vesznek észre, azt lehetőleg mielőbb keressék fel s gondosan vizsgálják meg, hogy az esetleg jelentkező bajok még csirájukban legyenek elfojthatók. Ezenkívül terjeszse ki megfigyeléseit arra is, vajjon a rovarok nem repülnek-e tömegesebben? nem

rajanak-e? mint ez például a túlevelű fanemek vágásaiban a szunál, főleg délelőtt 11 és délután 2 óra között észlelhető.

Az ilyen és hasonló megfigyelések eredménye a végzett egyéb munkálatokkal együtt beirandó a «Szolgálati könyv»-be. Az «Emlékezet utáni» bemondásokat, beírásokat és jelentéseket mindig kerülni kell, mert azok legtöbbszörre megbízhatatlanok.

β) Védelem az emberek által okozható károk ellen.

Az erdőben az emberek által okozott károk különfélék, a szerint, a mint azok vagy az erdőbirtok határait jelölő határjelek, határkövek, határdombok megrongálásában vagy az erdőbirtok beosztását jelző gazdasági berendezések, oszlopok, építmények, nyiladékok s más efféle tárgyak megkárosításában vagy az erdőállományok élő és száraz faanyagának s mellékterméneinek eltulajdonításában vagy az erdőtestben folytatott különféle üzemek menetének (mint pl. szén-, mészegetés, hamuzsírforrás, gyantanyerés, koromkészítés stb.) rosszakaratú megakadályozásában vagy tilos utak nyitásában, tilalmas legeltetésben, tilos tűzrakásban, tilos halászat és vadászatban stb. nyilvánulnak. A károk sokszor meggondolatlanságból, bosszúból és pajzánságból is keletkeznek, minők a faegyedek megfaragása, meggyűrűzése, meghajkolása; vágássorozat, tag és erdőrésztetek számainak lefaragása, utak, hegyszakadékok, felhagyott bányaknák, véderdők, erdősítések stb. mellett felállított intő s figyelmeztető táblák eldobása, megsemmisítése vagy tiltott helyeken való legeltetés stb.

Mindezen s más hasonló károk megakadályozása s az elkövetett károk tetteinek kipuhatólása s a felettes erdőgondnokokhoz való lelkiismeretes bejelentése: az

Ekkor egyszerre borzasztó ordítás támadt, rettenetes orkánja a panaszkötésnek, mely mintha a tizenhét kilométer hosszú erdőt segélyül és tanúul akarta volna hívni, Holofernes kezdett el iá-zni. A mikor a gyilkos meghallotta ezt a rémületes és az erdő csöndje által megtízszerezett ordítást, melyet az első pillanatban nem birt megmagyarázni magának, leejtette a kést és talpára ugrott. A csacsi hallgatott. A férfi még mindig ijedten figyelt, a midőn egy nyugodt hang szólalt meg a kocsiderékből és az kérdezte:

— Van gyufája?

— Minek? — válaszolt az daczosan.

— Gyujtson egy pár gyufát, hogy megtaláljam, a mit elvesztettem.

Tántorogva, mint egy részeg, és lefegyverezve a lelkész jámbor hősiességétől, a férfi néhány félbetört gyufát húzott ki zsebéből, a czombjához dörzsölte, a gyufa lángra kapott s világánál látta a lelkészt négykézláb fekvő a taligán, a mint a földről valamit fölvet.

Aztán fölemelkedve s újra letelepedve a padra, kezét a lámpás üvege elé tartotta, mely egy közönséges kis fakeresztet világított meg, aztán a nélkül, hogy hangjában a legkisebb változás lett volna észrevehető, megszólalt:

— Ez az a kereszt, melyet mindig övemben hordok, hallottam leesni és nagyon sajnáltam volna elveszíteni, mert igen nagy becsben tartom. Gyí, te lusta jószág!

— Mit szeret úgy azon a játékszeren, azon a semmin? — kérdezte az idegen rosszul leplezett zavarral pillanatnyi hallgatás után.

— Hogy mit, barátom? Mindjárt megmondom. Ezt a kis keresztet, a mit itt lát, — s ismét a lámpa felé tartotta, — tizenhét ember csókolta a halál pillanatában, olyanok, a kik szomorú halált haltak, olyan halált, a mit fogadok, hogy nem talál ki...

— Tüztől? vagy talán kolerától?

— Még sokkal rosszabb.

— Rosszabb, mint a kolera?

— Bizony az... a kiket... a kiket lenyaktlítottak.

— Lenyak... az ördögbe is! — És ismét perczeig halgattak mindketten.

Az ég sem volt már oly fekete; egy darabka tiszta égbolton néhány csillag kószált tévetegen s a lelkész lassan és ünnepélyesen beszélni kezdett a maga gyónatói hangján, nem is mutatva úgy, mintha közvetlenül szomszédjához intézné szavait.

— Igen, barátom, tizenheten, a kiknek halálát, a

erdőaltiszt feladata. E cél elérése végett annyiszor járjuk be a védkerületet, a mennyiszer egyéb teendőink megengedik s különösen arra törekedjünk, hogy védkerületünk bejárása olyan időben történjék, a mikor a környékbeli lakosság azt nem is gondolja. Ha több ízben sikerül a károsítókat más és más időben meglepni, az erdőkárosítók óvatosabbak lesznek s ennek folyományaképpen a károsítások is kevesbedni fognak.

Az erdőknek emberek elleni védelme két részre osztható, ú. m.:

1. A haszonélvezeti jognak és

2. Az erdei termékeknek és berendezéseknek a védelmére.

1. *A haszonélvezeti jog védelme.* Minthogy egyes erdőbirtokok még a korábbi időkből származó *szolgáltatmányokkal* vannak terhelve, minők pl. a *faizási, legeltelési, makkoltatási és alomszedési szolgáltnak*, vagy némely erdőkben a *jogosultságok egyes utak, marhasapások, itatók stb. használatára* vonatkoznak, vagy végül egyes *erdei mellékhaszonvételek gyakorlására* jogosítanak, pl. kötermelés, fű- és legelőhasználat s egyéb termékszedés stb., arra kell törekednünk, hogy mielőbb biztos tudomást szerezzünk arról, hogy az említett jogok *minő mértékben, minő időben, mely helyeken, minő feltételek alatt és kik által gyakorolhatók.*

Minden arra nem illetékes egyén által s meg nem engedett eszközökkel, helyeken, időben és mennyiségben gyakorolt jogosultság az erdőbirtok megkárosítását jelenti, s ennél fogva azok megakadályozására a törvényes lépések megteendők. (L. Erdőtörvény 108. §.)

2. *Az erdei termékek és berendezések védelme.* Az erdei termékek és berendezések *lopásoknak, károsítások-*

nak és veszélyes cselekmények vagy mulasztások által előidézhető veszélyeknek vannak kitéve. Az 1879. évi XXXI. t.-cz. (Erdőtörvény) 90—99. §-ai az *erdei lopásról*, 100—108. §-ai az *erdei kártételekről* s végül 109—114. §-ai a *veszélyes cselekményekről és mulasztásokról* s a 115. és 116. §-ai a *kivételcs intézkedésekről* szólnak. A törvény eme szakaszainak a rendelkezését tudnunk kell, mert csakis ezek ismerete mellett tudjuk az emberek elleni védelmi szolgálatot lelkiismeretesen s pontosan teljesíteni és az általuk okozott s részünkről felfedezett károkat a törvény alapján az «Erdei rovatos napló»-ba helyesen bevezetni.

Az *erdei lopásról* szóló szakaszok (Erdőtörvény 90—99. §.) ismertetik, hogy az erdőből miféle anyagok lophatók el. Ilyenek: élő fa, levágott s fel nem dolgozott fa, hagyásfa, földfa, magfa, 10 évesnél fiatalabb csemete, lopás közben ritkás vagy zárt erdőben hézag készítése, sarjadás végett meghagyott tuskó, élőfa galyainak letörése, levágása s ellopása, élőfa kérgének lehasítása s ellopása; elszáradt vagy széltörött fa, ág, galy vagy tuskó ellopása; élettelen fa kérgének ellopása; lehántott fakéreg ellopása, száraz vagy zöld falevelek vagy mohok ellopása; gubacs, tölgy, bükk, fenyő és más erdei mag, erdei gyümölcs, gomba, korhadék, föld, agyag, tőzeg, mész, gyephant, fagyökér, fű vagy más erdei termék ellopása s végül gyanta, terpentin, nyír, juharlé, fanedv ellopása stb.

Az *erdei kártételek* (Erdőtörvény 100—108. §.) a *legeltetési kihágások és különféle károsítások* elkövetése által keletkeznek, minők: élőfának le- vagy bevágása, megfűrése, rovatozása, gyűrűzése, jelzése, lehámozása, fűrészelése, gyökerek feltakarása, gyantanyilások fel-

mint mondtam... az ilyet nem felejtí az, a ki a La Roquette-börtönnek volt gyóntatója.

— Maga? Maga volt a nagy ketreczben? A fiúk mellett?

— Biz' úgy. Tizenegy évig.

— Mit? Mit? Oh akkor bocsásson meg, szent atyám, milyen barom vagyok, hogy...

De az abbé úgy tett, mintha nem is hallaná s folytatta elbeszélését.

— Emlékszem e szegény fiúkra... Gameze... Adriennot... Chanlot...

— Chanlot, a ki a fogorvos szakácsnőjét ölte meg?

— Igen.

— Ismertem, együtt szolgáltunk a 78-dik gyalogezrednél.

— Meggyónt, nagyon bátran mult ki... A vérpad előtt mindenkitől alázattal bocsánatot kért. Voltak, a kik sirtak. Igen, Chanlot derekasan viselte magát abban a pillanatban. És a többi mind... a kis Pál... Saulmonie... mind megcsókolták ezt a keresztet... nem is soká kérték magokat... azt mondhatnám róla: a könnyű halál keresztje... azért tartok oly sokat felőle.

Az idegennek pár perczig a lélegzetét is hallani lehetett. Végre minden bátorságát összeszedve, szolt:

— Nem tudom, lelki atyám, talán mert megtudtam, hogy odabent volt, vagy pedig mert egészen el vagyok fogódva... de olyan érzésem van, mint a bűnbánat... a miért az imént nem viseltem magam tisztességesen.

A lelkész nem engedte, hogy folytassa.

— Jó, jó... ne beszéljünk többet arról. Igaz, hogy nem nagyon szép volt... de elmult... Hát mi baj van, szegény gyermekem, mi? Nagy zavarok, úgy-e?... Az élet nehéz... nincs munka... az ember belelovalja magát... s aztán egy este elveszíti a fejét... mindez csak azért, mert éjjel van... ostobaság, semmi egyéb. Hagyjuk ezt a rossz emberékre, a semmirekellőkre... De maga, a ki jó nevelésben részesült, a ki annak idején tanulta a katekizmust...

— Rég volt az...

— No lássa... meg aztán katonaviselt ember, a mennyköbe! Milyen szép az!... Lássa, én annyira szeretem a katonákat, hogy ha nem mentem volna papnöveldébe, most bizonyosan kaszárnnyában volnék. Hát igen, a mint mondtam... Nem... ez mind nem komoly dolog. Kellemtlenségei vannak... mindjárt gondoltam... Tudom én, mi az... Mindnyájunknak kijutott belőle... Holnap egy pohár bor mellett mindent

vagy tovább szakítása, hasonló, de másnemű megrongálások; élőfa galyainak vagy ágainak letörése, levágása s megvagdálása; továbbá a levágott fáknak vagy más erdei terméknek, kerítésnek, ároknak, medernek, partnak, töltésnek, hidnak, áteresznek, útnak, ergettyűnek vagy csúsztatónak, vízfogónak vagy a faüsztatásra szolgáló más eszközöknek, tilalmi táblának, jelző vagy útmutató póznának, a távolsági vagy bármely más az erdőművelés vagy használat czéljából alkalmazott jelnek vagy műveknek megrongálása, úgyszintén szénégetésre vagy ölbe rakott fáknak szétbontása; továbbá földnek, ércnek, kőszénnek, kőnek, gyepeknek vagy más talajalkatrészeknek ásása, avagy az erdőbe kőnek s más a talajra nézve kártékony anyagoknak a hordása stb.

(Folytatása következik.)

Az erdőőrök cselédi mivoltáról és cselédadójáról.

Lapunk múlt évi 13-ik számában ismertettük a hatásköri bíróságnak azt a határozatát, a melylyel egy felmerült esetből kifolyólag kimondotta, hogy az erdőőr vagy erdőszolga, tekintet nélkül arra, vajjon az erdőőri szakvizsgát és esküt letette-e, gazdasági cselédnek tekintendő és bérkövetelésének elbírálása a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik.

A hatásköri bíróságnak ezt a határozatát lapunk múlt évi 14-ik számában kritika tárgyává tettük s rámutattunk arra, hogy ez a határozat — nézetünk szerint — nem birhat általános érvényű jelleggel s az a kincstári és közalapítványi erdőszeti *altisztekre* nem vonatkozhatik, mert ez utóbbiak bérköveteléseiknek, illetőleg helyesebben járandóságaik és illetményeik kö-

vetelésének elbírálása szempontjából az 1896. évi XXVI. t.-cz. 83. §-a értelmében a m. kir. közigazgatási bíróság hatáskörébe tartoznak. Ennek a törvénynek 83. §-a ugyanis világosan és minden kétséget kizáró módon kimondja, hogy: «az állami tisztviselőknek, *altiszteknek és szolgálóknak* az 1893. évi IV. t.-cz. szerint járó illetményekre való igényéből eredő kérdések, valamint ezen igényből folyólag az államkincstárral szemben támasztott követelések felett az idézett törvény 16. §-a alapján a m. kir. közigazgatási bíróság dönt».

Hogy pedig a kincstári és közalapítványi erdőőrök *altisztek* és nem cselédek, az következik a szolgálati szabályok gyűjteménye 2. §-ából, a mely azt mondja, hogy: «*Altiszt* az az egyén, ki rendes fizetés vagy zsold mellett a kormány, vagy kinevezési joggal felruházott királyi hatóság által állandó állami szolgálatba kinevezetik vagy felfogadtatik, hivatalos esküt tesz, de az államtisztviselők számára megállapított fizetési osztályok egyikebe sem tartozik».

A hatásköri bíróságnak fentemlített határozatából kifolyólag felmerült már most az a kérdés, hogy az erdőőrök és erdőszolgák mennyiben veendők mint gazdasági cselédek, az országos gazdasági munkás- és cselédsegélypénztárba való felvétel czéljából az összeírásnál figyelembe; mert ha általánosságban kimondatik, hogy az erdőőr gazdasági cselédnek tekintendő, akkor mint ilyen, be kell iratni az országos gazdasági munkás- és cselédsegélypénztárba.

Egy ilyen felmerült esetből kifolyólag a m. kir. földművelésügyi miniszter úr 1911. évi 40375. szám alatt a következő rendeletet adta ki az apatini m. kir. erdőhivatalnak:

el fog mondani, és mindent rendbe fogunk hozni, a mennyire lehet... Most, a mint tudja, Thiezybe megyek, hogy a pályafelügyezónőnek, Doradoux asszonynak az utolsó kenetet... Elkísér odáig?

A férfi csak mormogott:

— Nem tagadhatom meg, hogy vele menjek.

— Helyes. Ha aztán végeztünk, mindketten visszajövünk Chauvignyba, az éjet a paplakban fogja tölteni, reggel aztán mise után majd beszélünk a dologról. Jó?

— Nem bánom, — ismételte az idegen, — megteszek mindent, a mit akar.

A mint egy negyedórával később beléptek az egyetlen szobába, mely a pályáorné lakását képezte, még az ágyhoz sem kellett közeledniök, melyen Doradoux asszony halványan és mozdulatlanul feküdt, mindjárt tudták, hogy utolsó perceit éli. Már a küszöbön odasúgta az idegen:

— Ez sem áll többet talpra, a'már bizonyos.

Aztán az abbé sürgősen hozzálátott, hogy egy szomszédnö segélyével, a ki azért jött, hogy a haldokló fölött virrasszon, előkészítse az utolsó áldozást.

Mialatt kibontogatta papi ingét s a bádogdobozt, melyben a szentelt ostya volt, az asztalra helyezte két gyertya közé, ott állt az idegen s mord tekintetét meg-

indultan járatta a szoba kopasz falain, a szerény butorokon, az alkofon, melyben a haldokló feküdt, vonásain leirhatlan béke és nyugalom kifejezésével.

Egy szögletben egy szalmaszéken feküdt matrózkalapja fekete lakkból, mellette az összegöngyölt piros jelzőzászló pléh tokjában.

Sem erre, sem arra nem lesz többé szüksége a szegény asszonynak. A zászló látása, melynek piros színe kissé kilátszott a tokból, a boldogtalan embert meghatotta és fölizgatta. Emlékeztette arra a másik, az igazi zászlóra a 78-asoknál, a mely alatt élete tisztességes korában annyit menetelt.

Ezalatt a lelkész a szokásos imák után fölnyitotta a bádogdobozt. Az ostya, melyet alig látszott mutatni, most fehéren tündökölt ujjai közt, hótiszta világa betöltötte az egész szobát.

A lelkész megfordult s végtelen szánalommal nézett az idegen arczába.

Aztán az ágyhoz lépett. Abban a pillanatban, midőn az Isten kenyerét a beteg ajkaira tette, melyeknek alig volt erejük azt bevenni. Doradoux asszony, a pályafelügyezónő, félmeztelen karját egész hosszában kinyújtotta, mintha azt mutatná: ott... ott... szabad az út!

V. S.

«Az 1900. évi XVI. t.-cz. 8. §-ában körülírt kötelező biztosítás alá csak azon erdőörök, erdővédek és erdőszolgák esnek, a kik valamely *magánügyén* javára szerződésileg megállapított bér mellett legalább egy hónapon át folytonos szolgálatokat teljesítenek és ennél fogva a gazdasági cselédnek az 1907. évi XLV. t.-cz. 1. §-ában meghatározott fogalma alá sorolandók. Azon erdőörök (erdővédek) és erdőszolgák pedig, a kik szolgálati szempontokból *külön törvényes szabályoknak* vannak alávetve, nem tartoznak az 1900. évi XVI. t.-cz. alá és ezen okból a gazdasági cselédnek összeírásánál figyelmen kívül hagyandók.»

Örömünkre szolgál, hogy a földművelésügyi miniszter úr ez ügyben elfoglalt álláspontunkat, hogy tudniillik a hatásköri bíróságnak fenti határozata a kincstári és közalapítványi erdőörökre (erdészeti altisztekre) nem vonatkozhatik, magáévá tette, a mennyiben fenti rendeletében kimondotta, hogy azok az erdőörök és erdőszolgák, a kik szolgálati szempontból *külön törvényes szabályoknak* vannak alávetve, vagyis a kik nem a gazdasági cselédre vonatkozó 1907. évi XLV. t.-cz. alapján, hanem az 1893. évi IV. t.-cz. vagy más törvényes szabály alapján állanak szolgálatba és illetve kapják járandóságukat, gazdasági cselédnek nem minősíthetők s mint ilyenek a gazdasági cseléd összeírásánál mellőzendők.

A kincstári és közalapítványi birtokon alkalmazott erdőörök altiszti mivolta e szerint tisztázva van.

A magánbirtokon alkalmazott erdőörök közjogi helyzetének tisztázása azonban már sokkal nehezebb feladatot képez s csaknem leküzdhetetlen akadályokba ütközik. Ugyanis az erdőtvény 17. §-a alá tartozó birtokon kívül is vannak olyan uradalmak, a hol az erdőőri személyzet viszonyai teljesen rendezettek, a hol a személyzet külön szolgálati szabályzattal van ellátva, a hol munkaképtelenség esetén nyugellátásban részesülnek s a hol az erdőészeti altisztek ugyanazzal a képesítéssel és minősítéssel bírnak, mint az erdőtvény 17. §-a alá tartozó birtokosok erdőőrei; de viszont vannak olyan uradalmak is, a melyek erdeik őrzésére olyan erdőöröket (erdőkerülőket) tartanak, a kik talán még írni és olvasni sem tudnak, a kiknek tehát gazdasági cselédi minőségét kétségbevonni alig lehet.

Az altiszti minőséget az erdőőri szakvizsga letételéhez fűzni, vagyis kimondani azt, hogy a ki az erdőőri szakvizsgát letette, az nem gazdasági cseléd, hanem altiszt, nehézségbe ütközik azért, mert a birtokosokat nem lehet korlátozni abban, hogy határozottan és kimondottan gazdasági cselédi állásra is ne alkalmazhassanak olyan egyént, a ki az erdőőri szakvizsgát letette, s viszont a szakvizsgázott erdőöröket se lehet visszatartani attól, hogy ne vállalhassanak el esetleg gazdasági cselédi állást.

De nem lehet az altiszti minőséget a közigazgatási eskütől sem függővé tenni, mert hiszen az erdőtvény 38. §-a megengedi, hogy minden erdőbirtokos hatóságilag feleskethesse erdőörét, ha az illető az erdőőri szak-

vizsgát nem is tette le, hanem csupán feddhetlen előéletű és életének 24-ik évét betöltötte.

Végül azt se lehet határvonalul felállítani, hogy csupán az erdőtvény 17. §-a alá tartozó birtokosok erdeinél alkalmazott erdőöröket illeti meg az altiszti elnevezés, vagyis, hogy ezek nem gazdasági cselédnek, mert mint fentebb is említettük, vannak olyan erdőbirtokok is, a melyek nem tartoznak ugyan az erdőtvény 17. §-ának hatálya alá, de a hol az erdőőri személyzet anyagi, közjogi, társadalmi stb. helyzete sokkal rendezettebb, mint például egy a 17. §-a alá tartozó volt úrbéresek tulajdonát képező erdőnél alkalmazott erdőőri helyzete; előbbieket tehát ez utóbbiakkal szemben kedvezőtlenebb elbánásban részesíteni nem volna jogos, méltányos és igazságos.

Ezek a körülmények azok, a melyek a magánbirtokosok szolgálatában álló erdőörök közjogi helyzetének tisztázását megnehezítik és úgyszólván lehetetlenné teszik; pedig nagyon kívánatos volna, ha itt is világos helyzetet lehetne teremteni.

A magánbirtokon álló erdőészeti altisztek azonban azt a helyzetet, hogy őket a közigazgatási hatóságok cselédnek minősítik, előnyösen használhatják fel az adófizetés szempontjából, a mennyiben a cseléd az 1875. évi XXIX. t.-cz. 2. §-ának 1 a) pontja értelmében csak I. osztályú kereseti adóval róhatók meg, a melyet a törvény 11. §-a értelmében a munkaadó tartozik megfizetni, jogában állván azonban a munkaadónak az általa befizetett adót az illető béréből levonni.

Erre nézve a közigazgatási bíróságnak is van egy határozata, a melyet esetleges felhasználás végett egész terjedelmében közlünk:

12845/1901 P. szám. *Határozat.* A m. kir. közigazgatási bíróság a panasznak helyt ad, kimondja, hogy panaszló főkapitánynak ny-i erdőőre az 1875. évi XXIX. törvényezikk 2. §-ának 1 a) pontja alá tartozó cseléd s ehhez képest a 7. § a) pontja szerint rovándó meg I. osztályú kereseti adóval, hogy továbbá az ezen erdőőr által lakott ház gazdasági cselédnek, s így állandó adómentességben részesül. *Indokok:* Panaszló főkapitánynak azt kéri, hogy Ny. községben lakó erdőőre után az I. osztályú kereseti adó az 1875. évi XXIX. törvényezikk 7. §-ának ne d), hanem a) pontja szerint rovándó ki, — hogy továbbá az ezen erdőőr által lakott ház-osztályadója irassék le, mert az mint gazdasági cselédnek állandó adómentességet élvez. A panasznak mindkét irányban helyt kellett adni, mert az erdőőr, akár az 1876. évi XIII. törvényezikkben foglalt cseléd-törvény, nevezetesen annak 1., 3. s 59. §-ai, akár az 1879. évi XXXI. törvényezikkben foglalt erdőtvény vétessék tekintetbe, másnak, mint külső gazdasági cselédnek nem minősíthető, és mert ennek következtében az általa lakott épület, mint cselédnek, állandó adómentességben részesül, a mint ezt a m. kir. pénzügyminiszter a kincstári erdőörök lakásaira nézve 1897. évi márczius hó 25-én 19485. szám alatt kelt, az azon évi «Pénzügyi Közlöny» 10. számában megjelent körrendeletében ki is mondja.»

Az erdőőri lakások adómentességére nézve már ko-

rábbi időből is van a közigazgatási bíróságnak egy határozata, a mikor is 5159/1895. szám alatt kimondotta, hogy az «Erdőör lakása — éppen úgy, mint a gazdasági vagy cselédlakás — házadó alá nem esik».

Miután az ország legtöbb helyén a gazdasági cselédek adója évi 2 korona s csak a nagyobb helyeken évi 4 korona, míg a IV. osztályú kereseti adó a fizetés arányában emelkedik, ennél fogva érdemes a IV. osztályú kereseti adó kivetése ellen fellebbezni és az I. osztályú kereseti adó kivetését kérni.

Lapunk egyik szorgalmas olvasója csak nemrégiben értesített bennünket arról, hogy Biharvármegye közigazgatási bizottsága 1911. évi július hó 5-ikén tartott ülésén két uradalmi erdőör kereseti adójának törlését szintén elrendelte azzal az indoklással, hogy a közigazgatási bíróságnak fentebb közölt határozata szerint az erdőör az I. osztályú kereseti adó kivetése szempontjából mezőgazdasági cselédnek tekintendő. Ezen az alapon lapunk említett olvasója, a ki uradalmi főerdőör, szintén fellebbezett a reá kirótt IV. osztályú kereseti adó kivetése ellen, de fellebbezésére addig határozatot még nem kapott.

Balogh Ernő.

Vadászati reformtörekvések Németországban.

Még néhány évszázad előtt Európa s Amerika őserdei rengeteg vadat rejtettek áthatolhatatlan sűrűségű bokraik tömkelegében. A vadászok száma is jóval kisebb volt, mint ma. Hajdanában egy egy várúr óriási vadászterülettel birt, a melynek vadjait csakis ő pusztíthatta kénye-kedve szerint. De bármilyen szenvedélyvel űzte is a vadat, az a sűrűségben biztos menhelyet lelt, a hol legalább az ivadéka nőhetett fel békében, zavartalanul.

A kultura haladása nyomán elpusztultak lassanként az őserdők, hogy a modern erdészeti elvei szerint kezelt szebbnél-szebb szál erdőknek engedjék át a helyet. A vad elvesztette legjobb buvóhelyeit s ezzel szemben hihetetlenül megnövekedett a vadászok száma. Csak természetes tehát, hogy a vad aggasztó módon fogyott. Az illetékes tényezők erre megalkották a vadászati törvényt, a mely kétségkívül hozzájárult a rablógazdaság korlátozásához, de mégsem elég. Mert bár kérlelhetetlen szigorúsággal üldözi a vadorzót s bünteti a tilalmi időt nem respektáló vadászt, nem gondoskodik arról, hogy az állatvilág egyik-másik fajtája a végpusztulás elé ne nézzen.

Amerikában s újabban Németországban is ú. n. rezervált területeket határoznak meg, mely egy-egy vidék legjellemzőbb sajátosságait foglalja magában. A rezervált területeken nem szabad sem az állat-, sem a növényvilág természetes fejlődésébe beavatkozni. Ott tilos a vadászat, tilos a növénygyűjtés. Az utolsó bölények is Amerika óriási rezervált területein, a Yellowstone-parkban élnek.

De mit ér mindez, ha a szabad területeken végveszedelem fenyegeti a vadállományt, még pedig a tanu-

latlan vadász részéről, a ki talán csak tudatlanságból helyrehozhatatlan rést üt az állatvilágban.

Mert bármily kívánatos is a dúvad számbeli korlátozása, mégsem volna szabad azt teljesen kiirtani, mert ez megbillentené a természet egyensúlyát, a mi nagyon is az egészséges fejlődés rovására megy. A természetbúvárok nagyon jól tudják, hogy a természetes kiválasztódás folytán csakis azok az egyedek érik el ivarérett-ségüket s azok nevelhetnek utódot, a melyek a legügyesebbek a létért való küzdelemben. Ha már most a ragadozó vadnak írmagvát sem hagyjuk meg, minden csenevész egyed egész sereg, legtöbbször ugyancsak csenevész, satnya utódot nevel. Már pedig többet ér néhány délczég vad egy vézna, satnya falkánál. Sok vadász e mellett nem ismeri a vadat s egész jóhiszeműleg azt is elejti, a mit kimélnie kellene. Kiméletlenül lepuffantja a fegyvere csöve elé kerülő állatot, legyen az bármilyen ritka s mint értékes vadászsákmányt kitömeti.

Mindez szóba került Stuttgartban a II. madárvédelmi kongresszuson, a mely megbízta *gróf Wilamowitz-Moellendorffot* és *dr. Guenther Konrádot*, a freiburgi egyetem magántanárát, hogy egy bizottságot alakítsanak s dolgozzák ki a vadászati törvény megreformálásának módozatait.

Javaslatok a következők: A minthogy nem lehet muzeumigazgató az, a ki nem ért a művészethez, nem lehet gépész az, a ki nem ért a gépekhez, azonképen ne lehessen vadász az, a ki nem ért hozzá. Ha joggal követelhetünk az automobilvezetőtől vizsgát, miért ne követelhetnénk a vadásztól is? A jelöltnek elsősorban be kellene bizonyítani, hogy ért a fegyver kezeléséhez. Másodsorban ismernie kell az erdő vadjait, azok életmódját és a törvényes intézkedéseket. Mit ér az, hogy az ölyvet védi a törvény, ha a vadász nem tudja megkülönböztetni más ragadozó madaraktól, vagy egyáltalán nem tudja, hogy az a törvény védelme alatt áll. Ezt a vizsgát egy főiskolai tanár előtt kellene letenni. Mert a kinek vadászterülete van, vagy olyat bérel, annak arra is jut pénze, hogy a legközelebbi egyetemre vagy más természettudományokkal foglalkozó iskolába utazzék s ott megszerezze a szükséges előképzettséget.

Szigorúan meg kell követelni, hogy a kitömők csak abban az esetben tömhessék ki a védelem alatt álló madarakat, ha erre megbizójuk külön rendőrségi igazolványt mutat fel.

Darvak, hattyúk s más ilyenféle ritka vendégek nem tropháák, azokat nem szabad lelőni. Az igazi vadász nem durrant le mindent, a mi a puskája elé kerül, hanem adandó alkalommal tud parancsolni a vadászszenvédélynek. A vadászat akkor nemes sport, ha nem sülyed le egyszerű lövészetté. Feltűnő állatokat sohasem szabadna czéltáblának használni lögyakorlatok alkalmával. Mindezt fel kellene tüntetni a vadászati jegy hátlapján, a védelem alatt álló madarak névjegyzékével együtt. Még helyesebb lenne ezeket a sarkalatos tételeket egy olcsó, pár fillérért beszerezhető könyvecskében egybegyűjteni.

A vadász ismerje meg az erdő vadjait s azok saját

ságait, ez nemesíti a kedélyét, de ha a vadásznak csak az a czélja, hogy mennél több vadat ejtsen el, akkor ez a tervnélküli öldöklés eldurvítja kedélyét.

Az állam határozza meg az egyes vadászterületeken elejthető vadak számát. Így nem fordulhatna elő az az eset, hogy a vadászterület bérleje, ha, jó budapestiesen mondva, «kistájgerolták», ellövi az egész állományt, hogy kárpótolja magát a veszteségeért vagy hogy utódján bosszút álljon. A vadállománynak nem szabad két egyén egymásközi vitatkozását megkeserülnie. Ezért meg kellene (hozzávetőleg) határozni a vad számát az átvétel alkalmával.

A bérlet utolsó évében nem volna szabad a vadat kilőni.

A bizottság vezetői végül felkérlik a szakembereket, hogy javaslataikkal vagy véleményükkel keressék fel, hogy a reformjavaslat minél tökéletesebb legyen.

Dr. Kukuljevič József.

Gazdasági tanácsadó.

Rovatvezető: Hreblay Emil, m. kir. gazdasági felügyelő.

Baromfikeltetőgépek. Lapunkban többször megemlékeztünk a keltetőgépekről, ismertettük a velük való bánásmódot s gyakorlati előnyüket. Ilyen keltetőgép beszerzésére jó alkalom kínálkozik most, a mikor a Baromfitenyésztők Országos Egyesülete 30 darab keltetőgépet vásárolt s ezeket 60%-os kedvezményes áron adja el olyan tenyésztőknek, a kik társadalmi pozíciójuknál és a mesterséges keltetésre, valamint csibenevelésre alkalmas viszonyaiknál fogva hivatta vannak a géppel való keltetés terjesztői lenni. A beszerzési ár 40%-át a földművelésügyi kormány viseli. Az ez iránti kérvények a Baromfitenyésztők Országos Egyesületéhez (Budapest, IX., Üllői-út 25. szám) intézendők. Előnyben részesülnek, a kik vidéken a községekben társadalmi vezetőszerpet visznek: így a különböző társadalmi szervezetek funkcionáriusai a papok, tanítók, jegyzők stb. A kérvényezés legvégső határideje márczius 10. Az árjegyzéki ár 165 K s ennek 60%-a, vagyis 117 korona egy összegben fizetendő a tenyésztő által, a kit azontúl semmi más nem terhel, csak a szállítás költségei.

A paizstetvek kártételei. Minden gyümölcsfán másfajta paizstetű szokott élni, mind a mellett életmódjuk és kártételük mikéntje nagyjából megegyező és így ellenük a védekezés módjai is egyezők.

Legkedveltebb gyümölcsfaunkon az apróbb paizstetvek közül a sárga, a piros és a kagylós paizstetű főként az almán, a körtén és a szilván élőködik. A mióta Amerika gyümölcskivitelének tetemes százaléka Európa piacza felé irányul, korántsem kívánatos jövevényként megismerkedtünk a már említett paizstetveken kívül az Amerika gyümölcsészetében ugyancsak nagyarányú pusztítást okozó San-José-paizstetűvel is.

A gyümölcsökön jelentkező bármimemű paizstetvek ellen alaposan kell védekeznünk. A már fellépett paizs-

tetűirtásának a tavasz az időpontja. Normális évszakok idején, hazánk mérsékelt klímája mellett, a paizstetvek irtásának időpontja általában a tavasz végére és a nyár elejére esik, viszont a rendkívül korán beköszöntött meleg tavaszi időjárás a növényzet gyorsabb fejlődése mellett valamivel előbbre tolja a védekezés időpontját, a mely különben akkor szokott bekövetkezni, ha a paizstetvek nőténye teljes nagyságát elérte, vagyis egyidejűleg paizsfelülete megkeményedett. Ilyenkor a fertőzött gyümölcsfák gallyait lenyesegetjük s ott a helyszínen feltüzeljük.

Értékesebb gyümölcsfákról, sőt a szőlőről is, a paizstetveket megfelelő kefével, esetleg tengericsutkával szokták lehorzsolgatni. A lehorzsolás, általában pedig a tetvek lefejtésének bármelyik művelete közben megtörténik, hogy egyes paizstetűpéldányok, tojások, peték a földre szóródhatnak. Hogy ezek többé életre ne keljenek, a tetvek leszedése után a fertőzött gyümölcsfa környékét gondosan bekapáljuk; egyben közvetlenül a kapálás előtt a fát és alatta a talajt szappanosvízzel alaposan meglocsoljuk, vagy bepermetezzük. E célra elegendő egy hektoliternyi víz, a mihez 5–6 kg. felaprózott háziszappant veszünk.

A paizstetvek ellen való védekezés néha már ősz szakában kezdetét veszi azzal, hogy a teletésre berendezkedő paizstetvek által ellepelt gyümölcsfák ágait, sőt a fa törzsét és derekát petróleum-emulzióval alaposan lemossuk. Az ilyen emulzió egy részéhez 10–12 rész állott vizet adunk.

A finomabb gyümölestermő fákön a paizstetűt a korompenész néven ismert gomba egyidejű fellépte miatt is irtanunk kell. A paizstetűféle ugyanis temérdek ürülékkel választ ki, ennek nyomán a gyümölcsfákön fellép aztán a káros mészharmat, a mely az ismert koromyszerű, szennyes és ártalmas korompenészt termeli.

A paizstetvek legkivált fiatal gyümölcsfákön tesznek nagy arányú károkat. Minél simább a fa kérge, annál könnyebben pusztíthatja azt a paizstetű.

Fiatalabb gyümölcsfákön fellépett paizstetvek ellen a védekezés módja a következő:

A fertőzött felületekről ősszel, avagy legkésőbb tavasz beálltával tompa késsel, vagy surolókefével gondosan lehorzsoljuk a paizstetveket, azután pedig a fát petróleum-emulziós vízzel alaposan lemossuk.

Egyébként a paizstetűfélek mikénti irtására a m. kir. földművelésügyi miniszterium külön utasításokat díjtalanul bocsát az érdeklődők rendelkezésére.

A burgonya czélszerű eltartása. A burgonyánál a legjobb eltartási mód az, hogy a burgonya ne csirázzék. A csirázási folyamat, az élet ébredése, különféle tényezőtől függ, leginkább nedvességtől és melegségtől. Ha tehát ezt a kettőt a burgonyától távol tartani akarjuk, elsősorban e két tényezővel kell számolnunk, azokat lehetőleg kiküszöbölni vagy hatásukat csökkenteni. A kokszládba rakott burgonya alul friss levegőt kap, míg a meleg levegő felül elszáll s ezzel együtt elpárolog a nedvesség s a vízpára, mely a leve-

gőben foglaltatik. Ha tehát oly ládába, a melyben alul koks van, egy méter magasságyra burgonyát rakunk, a burgonya sokáig eltartható. A koks mogyorónagyságú darabokra törhető, a koksréteg magassága 20 cm. lehet. Erre a burgonyát rárakjuk egy méter magasságban. Az így elraktározott burgonya egy évig eláll. A koksból kifejlődő kénessav a csirázási folyamatot hátráltatja s épen ebben rejlik a burgonya tartóssága.

Különfélék.

Nedves talajt kedvelő tobozosok. A tobozosok közt is vannak olyanok, a melyek a nedves, mocsaras talajt kedvelik s ilyenekben díszlenek jól. Ilyen kiválóan mocsári növény a virginiai *Taxodium distichum* (L.) és a *Fehér czédrus* (*Cupressus thyoides* L., *Chamaecyparis sphaeroidea* Spach.) Mindkettő nedves talajban, tó-, patak- és folyampartokon díszlik jól s ezért nagyobb, védettebb parkokban, a hol nedves helyek is vannak, pl. mesterséges tavak partjain, vagy szigeteken, előszeretettel ültetik.

A *Taxodium* elsőrendű fa, szép egyenes törzsszel, vörösbarna, repedezett kéreggel. Megnö 35—40 méter magasra és 4 méter vastagságra is. Levelei világoszöldek, lágyak, tompahegyűek, 7—18 mm. hosszúak, sűrűn, kétsorban állanak s őszszel az őket tartó ágacskával együtt lehullanak. Toboza 2·5—4 cm. vastag. Hazája az amerikai Egyesült-Államok déli és délkeleti vidéke. Dél-Európában is jól tenyészik, de nálunk a nagy telet nem bírja ki; a budapesti botanikus kertben is sokszor elfagy, de azért a városligeti hattyúszigeten egy idősebb fa található. Nedves talajban a *Taxodium* gumós gyökereket fejleszt, a melyek a talajból sokszor 30 cm. nyire is kiállanak. Ezeknek a gumóknak néha nagyobb a fatömege, mint magának a törzsnek és gyakran oly sűrűn állanak egymás mellett, hogy még a fűvet se lehet közöttük kisarlózni. A száraz talajon álló *Taxodium* nem fejleszt ilyen gumókat. Fája tömött, szilárd, tartós s a levegőn vöröses színt vesz fel.

A fehér czédrus nálunk kevéssé ismert, 25 m. magasságig megnövő fa, laza, szürkészöld lombozattal. Fája értékes haszonfát szolgáltat, de csak nedves talajon s különösen vízparton díszlik jól. Fája könnyű, puha, illatos s a levegőn világos-vörösesen színeződik. Hazája Észak-Amerika, de valószínűleg nálunk is, nedves parkokban, előnyösen volna tenyészthető.

Nyugdíjbiztosítás. Szép Károly szepesvármegyei hatósági erdőőr és Holly István pozsonyvármegyei községi erdőőr az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélypénztár rendes tagjainak I. csoportjában balesetre és nyugdíjra biztosított.

Fürdőkedvezmény. Buziás gyógyfürdő igazgatósága a földművelésügyi miniszterium fennhatósága alá tartozó tisztviselők, altisztek és szolgálknak, nemkülönben azok családtagjainak az 1912. évi elő- és utófürdőidényben és pedig május hó 15-től június hó 15-ig és augusztus

hó 20-tól szeptember hó végéig a fürdők árából — a mórfürdők kivételével — valamint az igazgatósághoz tartozó lakások árából 30 (harmincz) % kedvezményt nyújt.

A kedvezményt igénybe venni kívánók tartoznak személyazonosságukat közvetlen hivatalfőnökük vagy előljárójuk által kiállított hivatalos bizonylattal (esetleg vasuti arczképes igazolvánnyal) igazolni.

Jutalmazás. A m. kir. földművelésügyi miniszter úr a lugosi erdőigazgatóság kerületében alkalmazott Zsigó Károly és Hübl Ádám m. kir. főerdőőröket a facsádi erdőgondnokság vágásainak házilagos kitermelése és a facsádi faraktár kezelése körül szerzett érdemeik elismerésül, egyenkint 80 korona jutalomban részesítette.

Az emberek színe. Érdekes hit van elterjedve né-mely néger törzs között. Réges-régen — így mondja a legenda — az emberek mind feketék voltak. Jött azonban egy nagy vízözön, mely kipusztította az emberiséget, úgy, hogy csak hárman maradtak életben. Egy izben megjelent előttük az Isten és rámutatva egy nyitott kútra, megparancsolta, hogy ugorjanak bele. Az egyik rögtön követte a parancsot és beleugorva a kútba, megtisztulva, fehér bőrrel került ki belőle. Erre a másik is bátorságot vett magának és beleugrott a kútba, de a víz már zavaros volt és nem tisztulhatott meg teljesen, úgy, hogy barna bőrrel került ki a kútból. Most már a harmadik is megbánta habozását és a kútba ugrott, de a víz már oly zavaros és piszkos volt, hogy a bőr fekete maradt továbbra is. Ezt a népmondát a Johnson—Jeffries-féle boxverseny alkalmából elvenítették fel. A győztes Johnson tudvalevően néger.

Ruhák keményítése. A fehéreneműk keményítése egy angol folyóirat szerint már 300 éve divat. Guilheem hollandi úr felesége találta föl. A férj Erzsébet angol királynő udvarában kocsis volt, a feleség pedig a királynő fehéreneműit gondozta s keményítő segítségével meg tudta adni nekik azt a kemény gömbölyűséget, melylyel a királyné igen lapos bájait elrejtethette, illetőleg előnyösebbnek tüntethette föl. A királynő hálából elhalmozta Guilheemné minden földi jóval s fehéreneműi főfelügyelőjévé nevezte ki. A keményítés szinte esztelen divat lett, Dinghen flamand asszony ebből a tudományból iskolát nyitott s száz koronát kért egy óráért. Később kékítő is kezdtek használni, de mivel a kékített fehérenemű szürke reflexeket vetett a királynő vörös arczára, halálbüntetés terhe alatt eltiltotta a kékítő használatát.

A szédülés magyarázata. A hegymászók szédülésének, ennek a különleges és félelmes érzésnek okát sokféleképen próbálták már megmagyarázni. A sok föltevés közül talán a legelfogadhatóbb Pflüger német tudós magyarázata. Pflüger szerint a szédülésnek oka a félelem egyik alakja. A gyermek, kinek fogalma sincs a mélység veszedelméről, nyugodtan fog a szakadék szélén virágot szedni, a gyakorlott hegymászó, ki számtalanszor kipróbálta már tagjainak erejét, nyugodtan áll a szirtfokon, mert megvan a biztosság érzése. Ha

azonban a szédülést nem ismerő ember kiáll a me-redek szélére és elgondolja, hogy lezuhan, abban a pillanatban szédülni fog. A szédülő ember azonban nem gondol a lezuhanásra, csak egyszerűen érzi, hogy inai megroskadnak, látása zavaros lesz, kiveri a hideg veríték stb., s e rajta végbemenő változások által okozott hőérzetet, jobb híjján, szédülésnek nevezi. Meglepő, de bizonyossággal megállapítható tény, hogy az ilyen esetek legtöbbszörében, valószínűen valamennyiben, ott volt a lezuhanás, de főként a leugrás, az öngyilkosság gondolata. A szédüléshez a mélység látása föltétlenül szükséges, tudata vagy elképzelése nem elegendő. Éjjel vagy ködben a szédülő ember olyan hegymászásra vállalkozhatik, a milyent rendes viszonyok közt soha sem tudna megtenni. A hegyi vezetők a turistának, kit váratlanul szédülés lepett meg, bekötik a szemét és így vezetik le. A szédülés ilyenkor azonnal megszűnik s ezért akarták a hegyi szédülést régebben látással magyarázni.

Időjelzés. A «Meteor» f. évi márczius hóra a következő időjelzést teszi közzé:

Márczius elseje változó, inkább csapadékos jellegűnek ígérkezik, de 2—3-ikát követően már a derültebb szárazabb jelleg alakul ki, legfeljebb szeles változatokkal, a mi a hó első harmadában tart.

A 10-iki változási nap hozhat némi hősüledést, a 16-iki ismét enyhébb időjárást, mely változóan tart 22-ig, a midőn újra hősüledés várható széllel, később csapadékos jelleggel, igen változatos mennyiség és minőségben.

Márczius havának változási napjai 1—2—3—10—13—16—18—20—22—25—28-ra esnek, melyek közül legerősebb hatásúak: az 1-sői csapadékos enyhe, a 10-iki hideg, esetleg viharos, inkább száraz; a 16-iki enyhe; a 22-iki hideg, szeles, csapadékos hó alakban; a 28-iki csapadékos.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti állásai létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földművelésügyi miniszter az állami erdőtisztek összesített közös rangsorozati létszámába kinevezte Sperling Viktor okleveles erdészt (Dévára, a m. kir. állami erdőhivatalhoz) m. kir. erdőmérnökjelöltté, továbbá Muresianu Aurél uradalmi erdőmérnökgyakornokot (Sepsiszentgyörgyre, a m. kir. állami erdőhivatalhoz), Szilárd Tivadar végzett erdészeti főiskolai hallgatót (Besztercebányára, a m. kir. erdőigazgatósághoz) m. kir. erdőmérnökgyakornokká és Ciganović Vladimír végzett erdészeti főiskolai hallgatót (Vinkovczére, a m. kir. főerdőhivatalhoz) ideiglenes minőségű kir. erdőmérnökgyakornokká, Lengyel Sándor kir. erdőmérnökgyakornokot pedig áthelyezte Vinkovczéről Lugosra (a m. kir. erdőigazgatósághoz).

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter Krajcsóvits Ferencz m. kir. erdőmérnököt Lippáról Vadászerdőre,

Ormós Zsigmond m. kir. erdőmérnököt Vadászerdőről Herkulesfürdőre (erdőgondnoknak), Kőfalusi Győző m. kir. erdőmérnököt Hátmegről Pancsovára (erdőgondnoknak) helyezte át, Lipcey László m. kir. erdőmérnököt pedig Herkulesfürdőről szolgálattételre a vezetése alatt álló miniszterium erdészeti (I. B.) főosztályába rendelte be.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter a lippai m. kir. főerdőhivatal kerületében alkalmazott Bárán Károly m. kir. főerdőőrt állandó nyugalomba helyezte.

*

A besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság főnöke Ringler Antal (Garamhidvég), Belkó Mátyás (Tiszolc), Sperka József (Misód), Libits László (Besztercebánya) és Lehoczky János (Budapest) II. oszt. m. kir. altiszteket I. oszt. m. kir. altisztekké, Garzsik Arthur (Havasalja), Kaliszky Gusztáv (Kőviz), Szmidá András (Óhegy) és Fukasz Gyula (Háromvíz) I. oszt. m. kir. erdőlegényeket; továbbá Havran József (Feketepatak) II. oszt. m. kir. segéderdőőrt és Kocsis Lajos, szakvizsgázott erdőőrt II. oszt. m. kir. altisztekké, Bevelaqua Imre (Felsőszarvas), Longauer Sándor (Rezsőpart) és Schwarcz Gyula (Erdőbádony) napibéres szakvizsg. erdőőröket, továbbá Fodor István (Benesházára) és Skultéty János szakv. erdőőröket II. oszt. m. kir. erdőlegényekké, Pollák Mihály (Sebesér) itteni napibéres szakv. erdőőrt és Reimann János (Hédél) itteni napibérest II. oszt. m. kir. segéderdőőrökké nevezte ki, Szikora Sándor (Karám), ifj. Szabadi József (Besztercebánya), Demuth József (Pónik), Spissák Lajos (Garampéteri), Marcsinkó András (Kallós) és Kolpaszky Ignác (Bulló) II. oszt. m. kir. erdőlegényeket pedig I. oszt. m. kir. erdőlegényekké léptette elő. Végül a zarnóczai m. kir. erdőhivataltól áthelyezett Benkovits Pál II. oszt. m. kir. altiszteket Kisgaramra a cserpataki erdőgondnoksághoz osztotta be.

*

A nagyváradi l. sz. püspökség erdőhivatala Zsurka Karácsony szakiskolát végzett szakvizsgázott urad. főerdőőrt Bélegről Nagyváradra a központi erdőhivatalhoz; Vura Péter szakvizsgázott I. oszt. urad. erdőőrt Tenkéről Bélegregyre, Sima Mihály szakvizsgázott I. o. erdőőrt Sz.-Szaldbágyról Tenkére helyezte át, Simonyi János szakvizsg. II. oszt. urad. erdőőrt 1912 január 1-től I. oszt. erdőőrré nevezte ki s Miklóirtásról Sz.-Szaldbágyra, Hotya János szakiskolás szakvizsgázott erdőőrt 1912 január 1-től II. oszt. ideigl. minőségű (1 évi próbaszolgálat) urad. erdőőrré nevezte ki s Miklóirtásra rendelte, Pinterics József szakvizsgázott győri püsp. urad. erdőőrt I. oszt. urad. erdőőrré Tenkére és Hánis Illés szakvizsg. erdőőrt II. oszt. ideigl. minőségű (1 évi próbaszolgálat) erdőőrré B.-Kristyóra nevezte ki.

Ezen kívül 1912. évi január 1-től előléptette Rédl Ferencz és Dóczy István miklóirtási II. oszt. erdőőröket és Tyirla Demeter biharlonkai II. oszt. erdőőrt I. oszt. urad. erdőőrökké.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a cím-szalagon átjavított lakcím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a posta, hanem kiadóhivatalunk eszközi a bejelentett címváltozás alapján, a nagyobb arányú címnyomatási költségek megtakarítása céljából. Kérjük tehát, hogy főleg reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

S. M. A főtt kukoriczadara egymagában nem megfelelő táplálék. A kutya már természetből fogva húsevő állat s ha elég könnyen hozzá is szokik a növényi táplálékhoz, kizárólag növényevőt nem lehet belőle csinálni. Igaz, hogy nagyon költséges volna nagyobb kutya részére húst venni, de hulladék u. m. paczal, gyomor, bikák heréi, tehenek borjútartói stb. minden mézárszékben pár fillérért beszerezhetők, csont (akár nagyobb állaté, akár baromfié) szintén akad minden háztartásban. Ebből a hulladékból, s csontokból levest főzünk s abba rozskenyér darabkákat áztatunk, ez aztán olyan táplálék, amely mindenféle tápanyagot tartalmaz, a mire a kutyának szüksége van. Ha ilyen leves se akadna mindig, akkor úgy is segíthetünk a bajon, hogy a rozskenyérdarabkákat forróvízzel öntjük le s kevés zsírt, pecsenyelevet, vagy tejmaradékot és sót öntünk közéje. Arra azonban vigyázni kell, hogy se a leves, se a tej savanyú ne legyen, a hús vagy hulladék friss legyen, mert a romlott hús megrontja a vadászból jó szaglását. Porcos csontok rácsalása is nagyon jól tesz. Azonban kemény marhacsontot ne adjunk a kutyának sohasem. Jó a főzelékmарadék is. Lényeges dolog, hogy a kutya ételme is némileg változatos legyen.

Meg kellene figyelni ezenkívül nem bántják-e a kutyát bélférgesek, mert azok minden táplálékot elvonnak a gazdájuktól, úgy, hogy az még a legjobb tartás mellett is szánalmasan sovány.

Dr. Kukuljević József.

K. J. A tehen poklát a borjuzás után legkésőbb 48 órával — ha addig magától el nem távozik — okvetlen ki kell venni. Ezt csak állatorvos teheti, más könnyen megsértheti az állatot. Állatorvos nélkül legfeljebb azt teheti, hogy langyos, szappanos vízzel próbálja kiirigálni. Lehet, hogy fertőző hüvelyhurut vagy méhbaj forog fenn. Ha az állat addig el nem pusztul, úgy nézesse meg a jövő hó folyamán a tavaszi szemlét teljesítő állatorvossal, a ki ez alkalommal díjtalanul ad tanácsot.

Dr. Kukuljević József.

N. Á. A levelet továbbítottuk s a cím-szalag kiigazítása iránt is intézkedtünk.

G. F. D. Azt a lapot egészen bátran járathatja, abba senkinek semmi beleszólása nincs s attól önt senki el nem tilthatja. A 10 fillért a lap javára bevételtek.

Sz. E. Kérdésére határozott feleletet nem tudunk adni, mert a bíróságok annyiféle döntést hoztak ebben az ügyben, hogy azokból valamilyen direktívát kihámozni vajmi nehéz. Mi önnel adunk igazat s a Curia 1894. évi 1091. számú határozata alapján mi is azt állítjuk, hogy az idegen vadászterületen talált vadászkutyát az erdőőr jogosult volt lelőni, mert a törvény az ebek fajára tekintettel nincs s így a kóborlás, vagy vadászaton talált taeskö sem lehet kivétel. — A marosvásárhelyi kir. ítélőtábla 1903. szept. 29-én hozott határozata szerint (lásd: A kir. ítélőtáblák felülvizsgálói tanácsainak elvi jelentőségű határozatai, VIII kötet, 443. szám) »kóbornak tekintendő minden olyan eb, mely idegen vadászterületen gazdátlanul, vagy kellő felügyelet nélkül szabadon kószál, vagy vadászik, nincs tehát kivéve a vadászból sem, mely ép úgy lehet gazdátlan, elhanyagolt és gondozatlan, mint bármely másfajú eb». — Viszont azonban a kassai kir. ítélőtáblának 1902. évi június 30-án hozott határozata szerint (lásd: ugyanott, VI. kötet, 357. szám.) »valamely idomított és gondozás nyomait viselő vadászból csupán annál fogva, mert gazdájától annak jogos és jogosult módon való vadászása esetén kívül jutott idegen területre, kóbor kutyává nem válik.»

Sz. I. Elsősorban is önnel a kutyát, miután az a gazdája társaságában volt, tehát a Curia 1906. évi 496. számú ítélete szerint nem volt kóbor eb, lelőnie nem lett volna szabad, de ha

már lelőtte és a kutya gazdája kártérítésért nem perelte be, úgy nézetünk szerint a hullát önnel kell eltemettetnie. Ha ön egy kóbor ebet lőtt volna le, a melynek a gazdáját nem ismeri, akkor ezt önnel kellett volna eltemettetni; nézetünk szerint a jelen esetben is így kell eljárnia.

G. G. Bizony a kincstári erdőőrök helyzete nem valami rossz, de hát idővel az is javulni fog. Czikkét nem közölhetjük.

B. I. Kérdései olyanok, a melyre csak ügyvéd adhat kielégítő feleletet. Az ügynek ilyen rövidre szabott ismertetése alapján mi még csak véleményt se nyilváníthatunk. A 10 fillért a lap javára bevételtek.

Zs. K. Értesítését köszönettel vettük s mint láthatja, azt fel is használtuk.

P. Gy. A cím-szalag kiigazítása iránt intézkedtünk. Előfizetése június hó végén jár le.

Sz. I. 1. Előfizetése a beküldött 2 koronával márczius végéig rendezve van. 2. Forduljon az »Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélypénztár« központi igazgatóságához, Budapest (V., Alkotmány-utca 16. szám.); ennek ismertetését postán már megküldtük.

K. L. Előfizetése már múlt évi június hó végével lejárt; sziveskedjék azt mielőbb megújítani, mert különben kénytelenek leszünk a lap küldését beszüntetni.

H. Gy. 1. A fegyver elkobozása és a büntetés teljesen jogos volt, mert csak önnel jár a fegyver után adómentesség, de nem egyúttal a fiának is. Bizonyára nem is önt büntették meg, hanem a fiát. Ha a fia vadászni akar, akkor neki nemcsak fegyveradót kell fizetni, hanem vadászbélyget is kell váltani, sőt a fegyveradót a fiának még akkor is meg kell fizetni, ha ő az ön adómentes fegyverével vadászik. 2. Ha az a fegyver, a mivel a fia vadászott, az öné volt, akkor ezt jelentse be az illetékes hatóságnál s emeljen igényt a fegyverre; így ha azt ön jogosan tartotta, vagyis két fegyverénél nem volt több fegyvere, valószínűleg vissza is fogja kapni. 3. Olvassa el még egyszer a fegyveradóról írt közleményünket, mert ott elég világosan meg van mondva, hogy ki hány adómentes fegyvert tarthat. Ha esetleg nem tud eligazodni, úgy magyaráztassa meg magának, mert most se tudunk egyebet mondani, mint a mit ott mondtunk. 4. Miután azt nem írta meg, hogy miért indítottak ön ellen fegyelmi eljárást, így nem is szólhatunk a dologhoz.

D. J. Közlebbit mi sem tudunk; kérjen az illető hirdetési irodától felvilágosítást. A 10 fillért a lap javára bevételtek.

B. F. 1. A járási erdőőr teendői szolgálataira alkalmazni csak a vármegye közigazgatási erdészeti bizottságának az engedélyével lehet. 2. Ha ön az erdőri szolgálati és fegyelmi szabályok szerint csupán erdőri teendők végzésére van felfogadva, akkor mezőri szolgálataira akarata ellenére, vagy külön díjazás nélkül nem kötelező. Az erre vonatkozó szabályzatot a vármegyénél megnézheti. 3. A mezőri teendők külön esküt kell tenni.

T. J. Hirdetését díjtalanul közöljük.

N. G. A hiányzó lapokat megküldtük. Hirdetését kétszer közöljük. A 10 fillért a lap javára bevételtek.

S. L. Ilyen dolgok — sajnos — sok helyütt előfordulnak, de ezen változtatni nem igen lehet. Ha az uradalomban szolgálati és fegyelmi szabályok nincsenek, úgy az uradalom akár minden ok nélkül is felmondhat az alkalmazottnak. A hiányzó lapokat megküldtük.

B. J. A gazda és a gazdasági cseléd közötti jogviszony szabályozásáról szóló 1907. évi XLV. törvény 5. §-a értelmében a szóbelileg kötött szerződés is érvényes, s a 41. §-a értelmében a gazda halálával a szerződés nem szűnik meg, hanem az a jogutódokat a folyó gazdasági év végéig kötelezi. Miután ön írásbeli szerződéssel egy évi próbaszolgálatra vétetett fel, ez az egy év pedig 1911. évi szeptember hónapban lejárt, ennél fogva a szerződés utolsó pontja értelmében az uradalom csak ez évi augusztus 1-én mondhatott volna fel, november 1-re. Csakhogy az idézett törvény 42. §-ában felsorolt esetekben a gazdának jogában áll egy hónapi felmondással a szerződést bármikor megszüntetni. Miután pedig az az eset, a mivel ön vádolva van

beleszorítható a 42. §-ban felsorolt esetek valamelyikébe, ennél fogva azt tanácsoljuk, hogy nyugodjék bele a három hónapi felmondásba s keressen másutt alkalmazást, mert ha most nagy költséggel ki is tudná esetleg járni azt, hogy továbbra is szolgáltatásban maradjon, ezzel célt nem fog érni, mert az uradalom augusztusban, november 1-re minden ok és indoklás nélkül is felmondhat s ezt az előzmények után bizonyosan meg is fogja tenni, s akkor ön épen télvíz idején marad állás nélkül, a mikor úgy is nehéz állást szerezni. Ezt annyival is inkább tanácsoljuk, mert — mint írja — ön a gróf úr ellen rágalmozás miatt panaszt emelt. Ezt elég helytelenül tette, mert ez egygyel több ok arra, hogy önt az uradalom a szolgálatból elbocsássa. Sem ön, sem a felesége semmiféle kártérítésre igényt nem tarthatnak. Ha tanácsunkat nem akarja megfogadni, akkor a szerződés jogtalan felbontása miatt emeljen panaszt a főszolgabírónál; ennek elutasító határozata ellen másodfokban az alispán úrhoz, harmadfokban pedig a földművelésügyi miniszter úrhoz lehet felebebezni. Arról pedig ne is ábrándozzék, hogy az uradalmakat kényszeríteni lehessen arra, hogy önt november 1-én túl is alkalmazza, mert egy gazda sem kötelezhető arra, hogy olyan cselédet tartson, a ki neki nem tetszik. Ön is bizonyára felmondana az olyan cselédjének, a ki önnek bármi okból nem tetszik.

Sch. J. A fázcántenyésztésről szóló cikke sajnálatunkra nem közölhető.

Cs. J. Az 1879. évi XXXI. törvényezikk (Erdőtörvény) jelenleg is teljes egészében érvényben van. Azokat a döntvényeket, ítéleteket és határozatokat, a melyeket egyes felmerült vitás kérdésekben a közigazgatási bíróság hozott, megtalálhatja «A m. kir. közigazgatási bíróság döntvényei és elvi jelentőségű határozatai» című folyóiratban, melyből eddig 15 évfolyam jelent meg, s a mely évfolyamonként a folyóirat szerkesztőségénél (Budapest I., Üri-utca 49. szám) 4 koronáért kapható.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

Azonnali belépésre állást keres 29 éves, nős, középiskolát és szakiskolát végzett egyén, ki úgy az erdészet mint a vadtenyésztés (fázcántenyésztés) s irodai munkákban tökéletesen jártas. Nagy uradalmakban 9 évig volt alkalmazva. Címe a szerkesztőségénél megtudható. (9.)

Józanéletű, 30 éves, ref. vallású, kiscsaládú szakvizsgázott erdőőr, a ki az apróvad tenyésztésében, a vizsla idomításban, a dúvadak irtásában és a mezőgazdaságban is jártas, katonai kötelezettségének mint altiszt eleget tett, alvidéken állást keres. Nyelvtudása magyar. Címe a szerkesztőségénél megtudható. (12.)

49 éves r. kath., kiscsaládú, erőteljes, magyarul és tótul beszélő, szakvizsgázott erdőaltiszt, a ki úgy irodai, mint erdei teendőikben teljesen jártas, a földméréshez is ért, keres április 1-re megfelelő állást; faraktárba is elmenne, vagy pedig cserélne állást. Címe a szerkesztőségénél megtudható. (13.)

Állást keres 28 éves, nős, kiscsaládú, az erdészet és vadászat minden ágában jártas, kitűnő szakvizsga és dícséretes egyéb bizonyítványokkal rendelkező erdőőr. Beszél magyarul és keveset tótul. Az állást bármikor elfoglalhatja. Címe a szerkesztőségénél megtudható. (14.)

28 éves uradalmi vadász (szakiskolával és kitűnő szakvizsgával) pagonykezelői, vagy irodai állást keres. Magánuradalmak kegyes pártfogását kéri. Címe a szerkesztőségénél megtudható. (15.)

HIRDETÉSEK

Pályázati hirdetmény.

A Krassói erdőrésztársaság istvánhegyi erdőgondnokságánál üresedésben lévő erdőőri állásra pályázatot hirdetnek.

Kellékek a következők:

1. erdőőri szakvizsga, 2. a magyar nyelven kívül a román nyelvnek szóbeli bírása, 3. ép, egészséges, erős testalkat, 4. az erdőkihasználás házi kezelésében való némi jártasság.

Járandóság: Kezdőfizetés 80 kor. havonta, szabadlakás, fűtés, 20 q széna, a bejelentett és befizetett erdőkárokból $\frac{1}{3}$ rész.

Istvánhegy, u. p. Kavarán (Krassó-Szörény vm.). (6.)

Pályázati hirdetmény.

Főméltóságú herczeg Odescalchi Gézáné rubói uradalmában — rubói állomással — üresedésben lévő erdőőri állás az alább részletezett évi szegődménybér mellett azonnal betöltendő:

Évi szegődménybér 400 kor., egy téli és egy nyári öltöny (egyenruha), téli felső-kabát két évenként 1 drb és 1 pár bergsteiger, természetbeni lakás, hozzá 1700 □-öl kert, tehénöl, sertés- és baromfiól és pincze, száraz dorongtüzifa, házhoz fuvarozva, 3 kataszteri szántóföld használata, 2 drb tehén, 2—4 drb növendék szarvasmarha legeltetés, 40 q jó minőségű hegyi széna házhoz szállítva, az uradalomban szokásos lődij és a szabályszerű hajtópénzek.

A sajátkezüleg irt kérvények, a kifogástalan erkölcsös magaviseletről tanuskodó és a többi szükséges okmányokkal együtt (erdőőri vizsga-bizonyítvány okvetlenül nem szükséges). Krasznatanya, u. p. Koskócz, Zemplén m. alulírottához küldendőek be.

(7.) **Fonalka József,**
urad. erdész.

32580/1912. I. B.-1. sz.

Termelt fenyő épületi és műszerfa, hántott fenyőműhasáb (cellulose-fa), fenyőhasáb és dorongfa-eladás.

A liptóujvári főerdőhivatalnál az oszadai, teplieskai és vichodnai erdőgondnokságokban termelt és rakodókra kihozott fenyő épületi és műszerfa, fenyőműhasáb és fenyőhasáb és dorongfa zárt írásbeli ajánlatok útján eladásra kerül.

Ajánlatok az egyes eladási csoportok összes anyagára tehetők csoportonként, vagy pedig több csoportra is egy ajánlaton.

Az ajánlatok, — melyek legkésőbbben 1912. évi márczius hó 6-án délután 5 óráig nyujtandók be Liptóujváron a m. kir. főerdőhivatalnál — márczius hó 7-én

délelőtt 10 órakor fognak a főerdőhivatal helyiségében nyilvánosan felbontatni.

Az eladásra bocsátott faanyagok részletezését, kiáltsági árait feltüntető egybeállítás, árverési feltételek az ajánlati űrlap és boríték a lipitújvári főerdőhivatalnál díjmentesen beszerezhetők.

Budapest, 1912. évi február havában.

(9.)

Földművelésügyi miniszter.

K. V. 9232/2465. ex. 1912. sz.

Pályázat erdőőri állásra.

Az alsó-kaboli görög keleti szerb zárda tulajdonát képező erdőben üresedésbe jött erdőőri állásra pályázat nyitattik.

Ezen erdőőri állás javadalma: évi 860 (nyolczszázhatvan) kor. készpénzfizetés, szabad lakás, avagy 240 kor. lakbér és egy hold földilletmény. Felhivatnak mindazon 35 éven aluli szakvizsgázott erdőőrök, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy okmányaikkal (szakvizsgai-bizonyítványok, keresztlevel stb.) felszerelt és sajátkezűleg irt kérvényüket legkésőbb 1912 márczius hó 15-ig az alulirt címre küldjék be. A megválasztandó pályázó állását legkésőbb folyó évi április hó 1-én elfoglalni köteles.

Megjegyeztetik, hogy pályázótól a szerb nyelv teljes ismerete föltétlenül megkívántatik.

Karlócza, 1912 február hó 17-én.

(8.)

A gör. kel. szerb nemzeti-egyházi kongresszusi választmány.

33160. I. B/1. 1912. sz.

Bükkmúfa eladása vasúti kocsikba rakva, illetve fűrészhez szállítva.

A zsarnóczai m. kir. erdőhivatal 1912—1916. évi bükkmúfa termése a következő csoportok szerint megosztva, zárt írásbeli ajánlatok útján eladásra kerül:

I. csoport. A garamberzencei vasúti állomáson vasúti kocsikba rakva szolgáltatandó évi mintegy 600—1000 köbm. bükkmúfa.

Kikiáltsági ár köbméterenként 15 kor. 30 fill.

Bánatpénz 1500 kor.

II. csoport. A geletnek szklenó-fürdő és szénásfalu, vihnye-poszerény vasúti állomásokon vasúti kocsikba rakva évente szolgáltatandó mintegy 250—500 köbm. bükkmúfa.

Kikiáltsági ár köbméterenként 14 kor. 50 fill.

Bánatpénz 800 kor.

III. csoport. A gyertyánfai fűrészhez szállítva szolgáltatandó évi mintegy 1200—2000 köbm. bükkmúfa. Ezen csoporttal 200 kor. évi bér mellett a gyertyánfai fűrész bérlete kapcsolatos.

Kikiáltsági ár köbméterenként 11 kor.

Bánatpénz 2200 kor.

Az ajánlatok legkésőbb 1912. évi márczius 11-én délután 5 óráig nyújtandók be Zsarnóczán az erdőhivatal-

nál, a hol is azok 1912. évi márczius hó 12-én délelőtt 10 órakor az erdőhivatalnál nyilvánosan fognak felbontatni.

Árverési és szerződési feltételek, ajánlati űrlap és boríték a zsarnóczai erdőhivatalnál szerezhetők be.

Budapest, 1912. évi február hóban.

(11.)

M. kir. földművelésügyi miniszter.

421/1911/12. sz.

Pályázati hirdetmény.

Főm. Pappenheim Siegfried gróf és grófné bujági uradalmában megüresedett két erdőőri állásra azonnali, vagy ápril. 1-ére való belépéssel pályázat hirdettetik.

Az állással egybekötött javadalmazás a következő:

1. készpénzfizetés 1 évre 160 kor., 2. 3 q tiszta búza, 3. 9 q rozs, 4. tüzifa 20 ürm³ II. o. h. ha a faluban lakik, 10 ürm³ ha az erdőn, de emellett hulladék fából szabad tüzelő, 5. 1 hold tengeri és 1 hold árpaföld, 6. 1 tehén, 1 borjútartás, melyre kap nyáron legelőt, télen 25 q szénát, 10 q árpaszalmát és a földjén termelt tengeriszárat, 7. 2 drb öreg sertéstartás és annak 1 éves koráig való ivadékainak téli nyári legelő, 8. lakás kerttel, 9. uradalmi szabályos lödij, 10. minden évre 1 öltöző szövet-ruha, 1 pár harisnyaszár és 1 kalap. Minden 3 évre 1 téli kabát, 11. faeladásoknál talpalóban való részesedés, mely kitesz évenként 40—50 koronát.

Pályázhatnak szakvizsgázott erdőőrök, előnyben részesülnek, kik a német nyelvet legalább szóban teljesen birják.

Sajátkezűleg irt kérvények «Uradalmi erdőhivatal» címre küldendők.

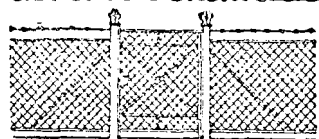
Buják, 1912 febr. 21.

Pappenheim Siegfried gróf és grófné erdőhivatala.

(10.)

Vadaskertsövények

a legjobb drótanyagból, továbbá kertsövények, tennispályák, baromfiudvarok

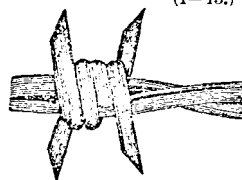
Alpenländische Drahtindustrie

(1—13.)

Ferd. Jergitsch' Söhne

WIEN,

V/1, Wienstrasse 45, Telephon 9583, Graz, Güstinger Maut und Klagenfurt Postfach 263.

195. számú képes katalógus ingyen és bérmentve a legközelebb eső irodából.

Helianthus Salsifis

200 kgm, kilogrammonként 1 kor. árban eladó.

Fácánkerti Gazdaság, u. p. Tolna, Tolna megye.

(13. II. 1.)

Ajánlkozás. Gazdaság minden ágában jártas és fáczán-tenyésztésben teljesen gyakorlott, 38 éves, magyar, családos vadőr hasonló minőségben állást keres. Czim: Juhász Mihály, vadőr, Bánkút, Arad megye. (12.)

Faiskolaterület 100 hold.

Kitünő minőségű tűlevelű és lomblevelű

**Erdészeti magvak.
Facsemeték.**

Gyümölcsmagvak.
Tölgyemagok kocsányos és kocsánytalan.
Bükkmag.
Gazdasági- és fűmagvak.
Fűmagkeverékek.
Sorfák.
Díszfenyők.
Díszbokrok.
Gyümölcsfák és vadonczok.
Rózsák legnemesebb fajokban.
Remis-csemeték.
Helianti és
Csiesóka vadetetésre.

Mag- és csemeteárjegyzék megjelent!

Árajánlattal szívesen szolgálók.

FARAGÓ BÉLA cs. és kir. udv. szállító
ZALAEGRSZEG. (3.IV.2.)

**Magas csiraképeségű
erdei magvakat**

szállít jutányosan

Böhmerwälder

Waldsamen-Klenganstalt

Gesellschaft m. b. H.

Budweis.

(2. XII. 3.)

Cseherdő.

Uri ruhák készítéséhez való

jó brünni posztót és Lodent

legjutányosabb gyári áron szállít

Etzler és Dostal, Brünn

Schwedengasse 5/z.

Számos magyar erdőhivatal egyenruhaszövet szállítói.

**A gyárból való közvetlen bevásárlás
nagy előnnyel jár.**

Dús mintagyűjtemény a tavaszi és nyári évszakra, megtekintésre bérmentve. — Magyar levelezés.

(4.VI.2.)

Akác- és gledicsia-magvak!

Elismert megbízható minőségű,
szavatolt csiraképeségű

**Tűlevelű-
Lomblevelű-
Gyümölcs-**

magvakat

saját s a legmodernebb gépekkel berendezett magpergető gyáramban kipergetve.

Fűmagkeveréket

szavatolt utolsó termés. — Minden talajnak megfelelő összeállításban.

**Exotikus lomblevelű
Exotikus tűlevelű**

magvak

csak kipróbált, megbízható minőségben.

Továbbá mindennemű

diszfák és cserjék magvait

szintén szavatolt utolsó termésű s feltétlen sikert biztosító minőségben.

(5. VI. 1.)

Tű- és lomblevelű

facsemetéket

minden fajban, korban és nagyságban, csakis válogatott, jó gyökézzel bíró példányokban.

Továbbá

**gyümölcsvadonezot,
dísz- és sorfákat**

kifogástalan minőségben és

díszfenyőket és cserjéket

az elképzelhető legszebb formában.

Kitünő csiraképes tölgyemagvak!

**STAINER
GYULA**

cs. és kir. udvari szállító
Magyar Magpergető Gyárai

KÖRMEND

(Vas megye)

Ajánl:

Tűlevelű-lomblevelű csemeték! Diszfák!

Idei termésű fenyőmagvak!